

ז"ל דללא הספיקה לעמוד בדין עד שגרה גם הצושה ופגם לעלמה מהא דתקן בשצושות דל"ג משציע אני עליכם שתצואו ותעידו כו' שאנס איש פלוני את צחו [של עלמו] ופתח את צחו פטורין מקרבן שצושת העדות ומשמע שם צהדיא דפטור משום דקלצ"מ ומש"ה אין כאן תביעת עדות ממון. וקשה דללא"ה הא הקנס והצו"פ לאצ"י ומי תוצע אותו, וצ"כ ז"ל דמיירי צבא עלי עד שלא בגרה וצגרה א"י עד שלא נשאת ונשאת שהתשלומין לבת והצת או מורשה שלה או בעלה תוצע בעדה ולפום מאי דקיי"ל דמשציע עידי קנס פטור ע"כ הא דפטורין הכא מטעם קלצ"מ היינו לתביעת צו"פ דתביעת קנס בלא"ה פטור [וכדמוקי שם בגמ' דל"ג א' הריא דשאנס איש פלוני את צחי חייב שזה משום תביעת צו"פ] ומוכח דגם הצו"פ שייך להצת בלא הספיקה לעמוד בדין עד שגרה, וכן מוכח מזה כשיעת הרמב"ם ז"ל דגם מפותה יש לה תשלומין צבא עלי עד שלא בגרה וצגרה דלא כהראש"ד ז"ל ודעמי דכל היכא דהוי לעלמה מפותה אין לה כלום משום שמחלה את"ד האו"ש.

ולענ"ד יש לדון על ראי' זו דנפשוטו משכח"ל שהיתה הצת יתומה צחי האצ היינו שנתגרשה מן הנשואין ואח"כ אנסה אצ"י או פיתה דהכל שייך לעלמה, ואע"פ שסתם נשואה היא צעולה ואין לה קנס מ"מ כשנכנסה לחופה ולא נבעלה היינו שיש עדים שלא נבעלה הא מצואר צירושלמי פ"ק דכתובות דיש לה קנס וזהו דעת התוס' ישנים ר"פ א"י על התוס' ד"ה ועל אשת אחיו ע"ש וב"ה דעת הריטב"א ז"ל הוצא בשעמ"ק ר"פ א"י ד"ה ועל אשת אחיו ע"ש ואפילו לדעת הרמב"ם ז"ל דכל נאגרשה מן הנשואין אין לה קנס צפ"א ה"ע וע"ש באו"ש מ"מ הא מיהא דצושת ודאי מחוייב שאפי' אנס או פיתה צעולה חייב צצושת כמצואר בהרמב"ם ז"ל פ"צ ה"ח ושפיר

לשטחו דרך מהלוקה הוא גוצה ויש לפלפל בכ"ז וקלרתי.

סימן מד

הערה בפ"ב ובפ"ג

(א) דכ"ב ע"צ אמר אצ"י תרגמה בעד א' עד א' אומר מת הימנוהו רצון כצי תרי וכדעולא דאמר עולא כ"מ שהאמינה תורה עד א' הרי כאן שנים ואין דצריי של אחד צמקום שנים וטיין צתום ד"ה א"ה דדין זה דכ"מ שהאמינה תורה עד א' ה"ה כשנים אינו אלא צזאח"ז היינו דוקא כשהעד המתיר ה' ראשון והותרה כבר להנשא על פיו וכמצואר ציצמות קי"ז ויל"ע ע"פ המצואר ר"פ האשה רצה דהא דעד א' נאמן בעדות אשה הוא מטעם דדייקא ומנסבא, וגמלא לפ"ז דצאמת צשעה שהעד מעיד לא כוחזקה עדותו שדצריי כנים ואמיתים רק שמי"מ התירוהו להנשא משום שטיי שתנשא אז הנשואין עלמן יכיו הוכחה שדצריי העד נאמנו דאל"כ לא היתה נשאת וא"כ אפילו לבתר שהתרנוה אכתי לא נחקבלה עדות העד אחד המתירה אלא הצ"ד צתורת עדות נאמנה, ודמי ללא התירוה להנשא דהשני יכול להכחישו ולא חשצין הראשון כשנים, וז"ל דמ"מ אחרי שעכ"פ הוליאו כבר הצ"ד פס"ד שמתרת להנשא ע"פ העד מחשבא שהוחזקה כבר עדותו צצ"ד לעדות המתיר והו"ל כשנים ואכתי לע"ק לצאר טעמא דמלתא. והעירוני שהגרעק"א ז"ל צתשו' סי' קכ"ה הכריח דהאשה הותרה מיד ע"י העד והטעם צזה דמכיון שהעד יודע שהיא תידוק ולא תנשא ע"י שקר ממילא הוא אינו משקר, והסכים לזה התיצות שם וכ"כ הנוצ"ק אה"ע סי' מ"ב.

(ב) האור שמה פ"צ מנערה ה"ע כתב להוכיח כדעת התוס' והרמב"ם

תוצעת הכת צושת ואי לאו דקלצ"מ הי' צזה
תציעת ממון והי' חייבים העדים קרצן
שצושה.

אלא שיש לטעון צזה דאס"ד שהיא יתומה
צחיי האב א"כ מפותה אין לה כלום
דמחלה ויכחי תנן נמי ושפתה את צחו הרי
צזה בלא קלצ"מ ליכא תציעת ממון, אך י"ל
דמייירי שטוענת שנתפתתה ממנו כשהיתה
קטנה דלאו צת מחילה היא לשיעת התוס'
ר"פ נערה דיתומה קטנה מפתה אית לה
תשלומין ורק להרמז"ס ז"ל לשיטתו דמשמע
דסובר דגם בקטנה מפותה אמרינן דמחלה
ע"ש צפ"צ הי"א וצאו"ש וצמח"כ לעיל צעה"י
צסי' ל"ט ע"כ א"א לאוקמי ציתומה צחיי
האב דא"כ מפותה אין לה כלום בלא טעמא
דקלצ"מ, ועו"ל דא"כ דמפותה אין לה
כלום בלא טעם קלצ"מ ונקט לה מחני'
מפותה אגב דתני הכי לעיל צצצא דשאנס
ופתה את צתי [פ"י שראובן אנס צתו של
שמעון] דחייבים קרצן וכה"ג ממש תירלו
התוס' לעיל דל"ה סע"צ הא דקתני גבי
ממאנת פתוי אע"פ דבלא"ה יתומה אין לה
כלום צמפותה וכתבו דתני לה אגב דנקט
לה צחידך ע"ש.

סימן מה

בענין עישור נכסי

ב"ב ס"ז שלח לי ר"י לרצה צדר"ה זצ"ל
לנהרדעא כי אחיא הכך אחתא
לקמך אגבה עישור נכסי כו' אר"א כי
הוינן צ"י ר"כ מגזינן אפי' מעמלא דצתי,
דשכירות הצתים חשיב כקרקע, וצתוס' כתבו
מעמלא דצתי וא"ת היכי דמי אי צצר צא
השכירות ליד האחין א"כ מטלטלי נינהו
וכו' ואי אחא לאשמועינן שיכולה להשכיר
לאורך נדונייתה פשיטא דאפי' למכור יכולה
וי"ל כגון שהשכירו הצית לשנה וכצר עצר

חלי הזמן וקמ"ל דאפי' שכירות מזמן שעצר
חטול דאין השכירות משתלמת אלא לצסוף
ולא דמי למטלטלין עכ"ל וטעמא דמלתא
[דשכירות שכצר נתחייב חשיב כקרקע]
צ"א דקצ"ה"ה סי' ל"ה סק"ה ע"פ דצרי
התוס' צ"ק ל"ט דכל שלא נגמר הזמן אינו
כמלוה [אלא שאח"כ נעשה מלוה למפרע
ע"ש] והוי חייב השכירות כפירות הצריכין
לקרקע ע"ש. וצתומים צ"א דמשום דהשכירות
משועבד עדיין להשוכר שאם הולאו אנס מן
הצית חייב המשכיר להעמיד לו צית אחר
כמצוה צחו"מ סי' ש"צ ויכול הוא לגבות
לעצמו מאותן דמים שמחוייב למשכיר, לשכור
לו צית אחר אם לא יספיק לזה דמי השכירות
מזמן הגשאר וע"כ אין המשכיר זוכה צהדמי
שכירות עד שידור צו השוכר כל הזמן ששכר
ולכן הוי זכות השכירות כפירות הצריכין
לקרקע ע"ש.

והנה תוס' כאן וצכתוצות ס"ט כתבו כגון
"שהשכירו" וקאי על היתומים
שהשכירו הצית, שהצת גוצה מהשכירות
שנתחייב שוכר ליתומים, אכן הנמוק"י כאן
צצצא צתרא כתב דהסכימו המפרשים דהאי
שכירות איירי שהשכיר האב ומת קודם
שהגיע זמנו לגבות וכו' ובלא"ה א"א, ממ"נ
דאם השכירו וירשים לאחר מיתת האב א"כ
ראוי הוא, וכתוצה ועישור נכסי לא שקלי מן
הראוי וכו' עכ"ל וצדעת התוס' שליירו
שהשכירו היתומים, נראה לכאוי דסצרי
דעישור נכסי נגצה גם מן הראוי וכמש"פ
צאה"ע סי' קי"ג. אי משום דכל צעל חוצ
[מלצד כתוצה] גוצה מן הראוי כמש"כ
המרדכי ז"ל, אי משום דמסקינן צכתוצות
דס"ט דעישור נכסי צעלת חוצ דאחין היא,
ומהלוח עלמו פשיטא דגוצה גם מראוי
וכמש"כ הרא"ש ז"ל ועי' ח"מ וצ"ש צאה"ע
סי' קי"ג ס"ב.

וראיתי צצית מאיר שם שהקשה צמש"כ
התוס' שהשכירו דהיינו היתומים
השכירו, דע"כ אין הכוונה שאם האחים